

Tjänsteskrivelse

Datum

Vår referens

Henrik Heyman
Johanna Ludvigsson
Utvecklingssamordnare
felix.persson@malmo.se

Remiss Finansdepartementet - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) GRF-2025-3486

Sammanfattning

Finansdepartementet har gett Malmö stad möjlighet att yttra sig över ”Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)”.

Syftet med utredningens uppdrag är att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet. Utredningen består av två delar, varav den första delen handlar om att kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar inom vissa särskilt angivna utbetalningsslag, och den andra delen om att föreslå en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Utredningen lämnar tre olika författningsförslag för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Huvudförslaget innebär att samtliga kommuner och regioner ansluts till systemet med transaktionskonto och till verksamheten dataanalys och granskning.

Stadskontoret delar utredningens uppfattning att mer behöver göras för att motverka felaktiga utbetalningar inom de områden som omfattas av utredningen.

Stadskontoret vill däremot lyfta fram att tvångsanslutning till Utbetalningsmyndigheten endast är en delösning. Stadskontoret ser dock att det på sikt ändå kan vara motiverat att kommunerna ansluts.

Stadskontoret anser att lagstiftaren bör tydliggöra hur integritetsskyddet ska värderas i förhållande till att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och annan brottslighet. Stadskontoret menar vidare att återkoppling av information till

kommunerna behöver säkerställas, så att den insamling och bearbetning som sker hos Utbetalningsmyndigheten kommer kommunerna till godo.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Finansdepartementet.

Beslutsunderlag

- Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250519 Remiss Finansdepartementet - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)
- Grundskolenämnden beslut 250422 § 57
- Remissvar grundskolenämnden
- Förskolenämnden beslut 250423 § 51
- Remissvar förskolenämnden
- Tekniska nämnden beslut 250429 § 96
- Remissvar tekniska nämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 250425 § 63
- Remissvar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 250425 § 150 muntlig Reservation (SD) och (M)
- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden
- Kulturnämnden beslut 250423 § 53 Särskilt yttrande (SD)
- Remissvar kulturnämnden
- Remissvar fritidsnämnden
- Fritidsnämnden beslut 250430 § 62

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-05-19

Beslutet skickas till

Finansdepartementet

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Kulturnämnden

Fritidsnämnden

Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Tekniska nämnden
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Finansdepartementet har gett Malmö stad möjlighet att yttra sig över Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20).

Ärendet har remitterats till arbetsmarknads- och socialnämnden, kulturnämnden, fritidsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 11 maj 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att bland annat analysera de rättsliga förutsättningarna för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Syftet med utredningens uppdrag är att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet. Utredningen består av två delar. Den ena delen handlar om att kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar inom vissa särskilt angivna utbetalningsslag, och den andra delen om att föreslå en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Utredningen i korthet

Utredningen gör gällande att de felaktiga kommunala utbetalningarna inte fått samma uppmärksamhet på nationell nivå som de statliga. Arbetet inom kommunsektorn för att motverka detta har inte kommit lika långt som inom den statliga sektorn. Utredningen befarar att det är enklare att begå välfärdsbrottslighet inom kommunsektorn än inom statens område med mindre risk att bli upptäckt som följd. Därför dras slutsatsen att problemen sannolikt kommer att öka om det inte görs kraftfulla insatser.

Storleken på felaktiga utbetalningar

Utredningen har kartlagt felaktiga kommunala utbetalningar inom tre områden.

- utbetalningar från olika välfärdssystem direkt till enskilda, exempelvis utbetalningar av ekonomiskt bistånd och ersättning för personlig assistans.
- utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen, exempelvis skolpeng till fristående skolor, vårdcentraler, och privata hemtjänstföretag
- utbetalningar av föreningsbidrag

Kartläggningen har gjorts genom en enkätundersökning till samtliga kommuner och regioner. Utredningen konstaterar att de inte haft möjlighet att kvalitetssäkra svaren från enkätundersökningen och att det därför inte går att fastställa omfattningen av felaktiga utbetalningar inom kommunsektorn. Utredningen utgår från att de felaktiga utbetalningarna från kommuner och regioner uppgår till stora belopp, baserat på bedömningar av hur det ser ut inom den statliga sektorn.

Den faktor som i störst utsträckning bedöms utgöra en risk för felaktiga utbetalningar är bristen på resurser för kontroller och därefter anges bristande kunskaper på området. Ytterligare risker som identifierats i utredningens arbete är knutna till privata utförare. Här nämns oklara avtal och att regelverken om offentlig upphandling och valfrihet inte ger möjlighet till tillräckliga kontroller.

Ytterligare en omständighet som talar för att det finns ett stort antal okända felaktiga utbetalningar är de brottsupplägg med användande av företag som uppdragats och där de felaktiga utbetalningarna uppgått till mångmiljonbelopp. Utredningen pekar också på risken för en övervältringseffekt för kommunsektorn när den statliga sidan blir bättre på att upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar.

Sammantaget menar utredningen att det finns en uppenbar risk för att de felaktiga utbetalningarna från kommunsektorn kommer att fortsätta och även öka om inte kommuner och regioner ges bättre förutsättningar att motverka felaktigheterna.

Utbetalningsmyndigheten

Utbetalningsmyndigheten inrättades den 1 januari 2024. Den ansvarar för att genomföra utbetalningar av förmåner och stöd från de anslutna statliga välfärdssystemen, samt utbetalningar från skattekontot hos Skatteverket, genom ett system med transaktionskonton.

I verksamheten ingår även att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen genom systemövergripande dataanalyser och granskningar.

Utbetalningsmyndighetens arbete ska komplettera, men inte ersätta, det kontrollarbete som redan bedrivs hos de myndigheter som är anslutna till dess verksamhet. Arbetet bedrivs utifrån ett myndighetsövergripande perspektiv där Utbetalningsmyndigheten har tillgång till flera olika myndigheters beslut om utbetalningar och andra uppgifter i syfte att sambearbeta dessa för att upptäcka felaktigheter och angrepp som riktas mot systemen.

Systemet med transaktionskonto ska vara i drift först den 1 januari 2027 och utredningen menar därför att det är för tidigt att uttala sig om hur det i detalj kommer att se ut vid driftsättandet. I systemet ska utbetalningar från de statliga myndigheter

som är anslutna till Utbetalningsmyndighetens verksamhet administreras. Ett register över bankkonton som efter kontroll knutits till rätt betalningsmottagare ska byggas upp hos Utbetalningsmyndigheten. Dataanalys och granskningsverksamheten har nyligen påbörjats och de första resultaten har kommunicerats.

Om Utbetalningsmyndigheten via sina analyser upptäcker en misstänkt felaktig utbetalning skickar myndigheten underrättelser om detta till de aktörer som är berörda. Förutom den beslutande myndigheten, underrättas också exempelvis Bolagsverket eller Skatteverket om det kan misstänkas att deras register innehåller felaktiga uppgifter. Utbetalningsmyndigheten kompletterar de anslutna aktörernas kontroll- och uppföljningsarbete dels genom egen verksamhet, dels genom att dela information.

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Utredningen menar att kommuner och regioner behöver stärka sitt arbete med kontroll och uppföljning av felaktiga utbetalningar för att bättre kunna motverka att offentliga medel betalas ut felaktigt. Genom informationsutbyte, vilket inkluderar Utbetalningsmyndighetens underrättelser, kan kommuner och regioner få möjlighet att i konkreta fall upptäcka och stoppa felaktiga utbetalningar.

Trots att Utbetalningsmyndighetens verksamhet ännu inte har kunnat utvärderas anser utredningen att det är en effektiv åtgärd att ansluta kommuner och regioner till den verksamheten. För att inte förlora Utbetalningsmyndighetens systemövergripande perspektiv anser utredningen att det bör ske en obligatorisk anslutning av samtliga kommuner och regioner.

Utredningen har inte haft i uppdrag att utreda hur den praktiska anslutningen ska gå till, men framhåller att det finns praktiska utmaningar med att ansluta samtliga kommuner och regioner till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Utredningen bedömer att det sannolikt behöver genomföras pilotprojekt med några kommuner och regioner för att hitta fungerande sätt för informationsutbyte och granskning. Även tekniska lösningar för informationsutbytet behöver tas fram.

Tre förslag till kommunal anslutning

Utredningen lämnar tre författningsförslag för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Författningsförslag 1

Utredningens huvudförslag till kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet innebär att samtliga kommuner och regioner ansluts till systemet med transaktionskonto och till verksamheten dataanalys och granskning. De utbetalningar som omfattas är välfärdsutbetalningar till enskilda personer och till någon annan som tar emot utbetalningar för en sådan persons räkning. Exempel på sådana utbetalningar

är ekonomiskt bistånd, ersättning för personlig assistans och ersättning för sjukresor. Även utbetalningar av föreningsbidrag omfattas.

De kommunala utbetalningarna föreslås registreras i systemet för transaktionskonton och anslutas till systemets medborgargränssnitt och bankkontoregister. Däremot föreslås inte att Utbetalningsmyndigheten ska ta över ansvaret för de kommunala utbetalningarna, med hänvisning till det kommunala självstyret.

Utredningen föreslår att kommuner och regioner ska lämna de uppgifter till Utbetalningsmyndigheten som behövs för att registrera uppgifter om utbetalningar i systemet med transaktionskonto, samt även uppgifter av betydelse för verksamheten dataanalys och urval. Utbetalningsmyndigheten bör få rätt att meddela föreskrifter om verkställigheten av kommuners och regioners uppgiftsskyldighet.

Utbetalningsmyndigheten ska underrätta den kommun eller region som har beslutat om utbetalningen när en fördjupad granskning inleds och avslutas. Myndigheten ska även lämna underrättelse om resultatet av granskningen.

Författningsförslag 2

Vidare utredning kan visa att det inte är praktiskt möjligt med anslutning till Utbetalningsmyndighetens transaktionskontosystem enligt förslaget ovan. Därför lämnar utredningen ett alternativt förslag, som innebär en anslutning endast till dataanalys- och granskningsverksamheten. Skillnaden är att betalningsmottagaren inte kan få en sammanställning över sina offentliga utbetalningar och att det inte sker någon kontroll av bankkonton.

Kommuner och regioner föreslås lämna samma typ av uppgifter som i författningsförslag 1. Skillnaden är att det i stället görs med stöd av den bestämmelse som reglerar uppgifter av betydelse för dataanalys och urval.

Författningsförslag 3

Det tredje förslaget innebär endast en kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto och är inte ett fullständigt författningsförslag. Skillnaden jämfört med författningsförslag 1 är att även utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen omfattas. Utredningen menar dock att det inte skulle ha någon effekt i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar, om inte anslutning sker även till dataanalys- och granskningsverksamheten.

Det kräver emellertid ytterligare utredning innan enskilda huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen kan anslutas till dataanalys- och granskningsverksamheten. Förslaget ska därför ses som ett underlag inför fortsatt arbete med att ansluta kommuner och regioner på ett sätt som innebär att även

utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och till privata utförare enligt kommunallagen omfattas.

Konsekvenser

Utredningen anser att det behövs kraftfulla medel för att motverka felaktiga utbetalningar och samhällsskadlig välfärdsbrottslighet. I ett längre perspektiv bedöms även stora kostnader för att motverka felaktiga utbetalningar sannolikt lägre än kostnaden för att låta de felaktiga utbetalningarna fortgå.

Utredningens förslag bedöms kräva resurser hos Utbetalningsmyndigheten bland annat för att få praktiska och tekniska lösningar på plats samt därefter för den löpande verksamheten. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten innebär ett nytt åliggande för kommuner och regioner som medför att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas.

Utbetalningsmyndigheten har uppgett att det i dagsläget inte är möjligt att göra några tillförlitliga uppskattningar för en kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto, eftersom det fortfarande pågår utredning om och uppbyggnad av systemet. När det gäller en anslutning till verksamheten dataanalys och granskning har Utbetalningsmyndigheten vidare uppgett att det inte finns kunskap tillgänglig om exempelvis kommunsektorns it-system, it-mognad och datahantering för att kunna bedöma kostnaderna. Utredningen har därför valt att inte uppskatta några konkreta belopp för vad en anslutning skulle kosta.

Eftersom minskade felaktiga utbetalningar innebär att kommuners, regioners och statens utgifter för utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd blir lägre än vad de annars skulle ha blivit, kan medel också frigöras för finansiering av andra samhällsekonomiskt motiverade åtgärder. Utredningen drar därför slutsatsen att förslagen kan medföra positiva konsekvenser för samhällsekonomin.

Ikraftträdande

Utredningen föreslår att de ändringar som framgår av författningsförslag 1 och 2 ska träda i kraft den 1 juli 2026. Utredningen föreslår dock att lagarna ska tillämpas fullt ut senast den 1 juli 2029 beträffande kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. I likhet med vad som gäller för de statliga myndigheterna kan bestämmelserna därmed börja tillämpas successivt.

Eftersom de ändringar som föreslås i författningsförslag 3 inte utgör ett fullständigt författningsförslag föreslås inte något ikraftträdandedatum för dessa.

Remissinstansernas yttrande

Remissinstansernas yttranden biläggs ärendet i sin helhet.

Arbetsmarknads- och socialnämndens yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att de uppgifter som krävs för att möjliggöra transaktionskonto i sig är rimliga i förhållande till det behov av kontroll som eftersträvas. Nämnden påpekar vikten av att information som är avgörande för att korrekta beslut och utbetalningar ska kunna ske ska finnas tillgänglig innan beslut eller utbetalning görs.

Nämnden framhåller det pågående arbete som drivs via Sveriges kommuner och Regioner (SKR) och Inera inom satsningen ”Handslaget för kommunernas digitalisering kring gemensam informationsförsörjning ekonomiskt bistånd” (GIF).

Nämnden vill dock mena att oavsett system saknas möjlighet för myndigheter att kontrollera vem som de facto har tillgång till ett konto genom innehav av faktiskt kort eller inloggningsuppgifter. Nämnden vill här även lyfta förekomsten av ekonomiskt våld vilket myndigheter och kommuner behöver ha en medvetenhet kring.

Långtgående undantag från sekretesskydd bör fortsatt hanteras i lag för att säkerställa att bedömningen sker i förarbeten där övervägandena blir transparenta så att trovärdigheten för sekretesslagstiftningen inte urholkas. I dagsläget är det därför inte möjligt att värdera om integritetsintrånget är nödvändigt och proportionerligt på så vis som anges i aktuell utredning.

En mer omfattande analys av risker och de övervägande som ligger till grund för förslag hade behövts presenteras i utredningen för att nämnden ska kunna tillstyrka förslagen. Mot den bakgrunden avstyrker arbetsmarknads- och socialnämnden utredningens tre författningsförslag.

Moderaterna (M) reserverar sig muntligen mot beslutet.

Sverigedemokraterna (SD) reserverar sig muntligen mot beslutet.

Fritidsnämndens yttrande

Fritidsnämnden önskar en vidgad utredning som påvisar de praktiska förutsättningarna till att ansluta sig till Utbetalningsmyndigheten. Fritidsnämnden anser vidare att det krävs ytterligare utbildningsinsatser inom kommunerna för att skapa förutsättningar att förebygga felaktiga utbetalningar. Nämnden menar att enbart ansluta sig till Utbetalningsmyndigheten inte kommer att lösa problemet. För att kommunen ska kunna förebygga felaktiga utbetalningar bör det förtydligas när analysen från Utbetalningsmyndigheten kommer kommunen tillhanda.

Vidare menar fritidsnämnden att det är svårt att utläsa från utredningen om det finns en rättslig grund att den dataanalys som kommunen lämnar till Utbetalningsmyndigheten

sker på rätt sätt. Det är även svårt att utläsa vilken ökad kostnad en kommunal anslutning av samtliga utbetalningar skulle innebära för kommunen.

Förskolenämndens yttrande

Förskolenämnden gör bedömningen att det kan finnas fördelar i en anslutning till Utbetalningsmyndighetens dataanalys- och granskningsverksamhet. Författningsförslag 3 skulle omfatta en kommunal anslutning till två av tre delar i transaktionssystemet. Förskolenämnden anser att en sådan anslutning behöver nogga övervägas innan den genomförs. En anslutning till transaktionssystemet kommer troligen leda till ett ökat administrativt arbete inom förskolenämnden till en nytta som bedöms vara begränsad.

Grundskolenämndens yttrande

Grundskolenämnden ser potentiella fördelar med att lämna ut information till Utbetalningsmyndigheten för att de ska kunna göra övergripande analyser baserat på information från flera olika aktörer. Grundskolenämnden konstaterar att de delar som rör just enskilda huvudmän inte är fullt utredda och välkomnar därför fortsatt utredning.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Gymnasie- och utbildningsnämnden ser möjligheter i att Utbetalningsmyndigheten kan bidra till minskade felaktiga utbetalningar genom sina analyser och granskningar samt tillgång till sekretessbelagd information. Nämnden understryker dock att många aspekter fortfarande behöver utredas före en anslutning. Kontroller för utbetalningar till affärsdrivande verksamheter är mer komplex och ställer andra krav på utbetalande aktörer, eftersom det handlar om juridiska personer och ibland stora koncerner. I likhet med utredningen anser nämnden att det kan finnas andra mer effektiva sätt att kontrollera vissa utbetalningar, vilket kan påverka behovet av att rapportera dem till Utbetalningsmyndigheten. Nämnden vill slutligen uppmärksamma att en anslutning till Utbetalningsmyndigheten kan innebära ökad administration vilket kommer bidra till ökade kostnader för kommuner.

Kulturnämndens yttrande

Kulturnämnden ser inte att en tvångsanslutning till utbetalningsmyndigheten skulle lösa problemen med felaktiga utbetalningar och ställer sig inte bakom något av de tre förslagen. De finansiella konsekvenser som anslutningen för med sig har utredningen inte kunnat ta fram, vilket gör det omöjligt att ta beslut för en tvångsanslutning.

Kulturnämnden ställer sig positiv till att samköra register från olika myndigheter som kan vara ett komplement till ett mer lokalt arbete nära föreningslivet för att förhindra felaktiga utbetalningar. För att komma till rätta med felaktiga utbetalningar är det mer effektivt att arbeta lokalt med täta dialoger med föreningarna och kontroller än att staten tar över ansvaret.

Sverigedemokraterna (SD) har inkommit med särskilt yttrande.

Tekniska nämndens yttrande

Tekniska nämnden ställer sig positiva till den förslagna utredningen eftersom en anslutning till Utbetalningsmyndigheten kan leda till betydande kostnadsbesparingar för Malmö stad. Anslutningen kommer bland annat att ge Malmö stad bättre verktyg som kan minska felaktiga utbetalningar, effektivisera administrationen kring utbetalningar och förbättra informationsutbytet mellan kommuner.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret delar utredningens uppfattning att mer behöver göras för att motverka felaktiga utbetalningar inom de områden som omfattas av utredningen. Stadskontoret vill däremot lyfta fram att tvångsanslutning av kommunerna till Utbetalningsmyndigheten endast är en dellösning. Stadskontoret ser dock att det på sikt ändå kan vara motiverat att kommunerna ansluts.

Stadskontoret instämmer i utredningens slutsats att mer behöver göras när det gäller informationsutbyte mellan statliga myndigheter och kommuner, där de statliga myndigheterna successivt fått utökade möjligheter medan kommunerna lämnats utanför. Kommunerna har lika stort ansvar som de statliga myndigheterna för att säkerställa korrekta utbetalningar, men har sämre förutsättningar att ta detta ansvar.

Stadskontoret anser att lagstiftaren bör tydliggöra hur integritetsskyddet ska värderas i förhållande till att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och annan brottslighet. Stadskontoret menar också att återkoppling av information till kommunerna behöver säkerställas, så att den insamling och bearbetning som sker hos Utbetalningsmyndigheten kommer kommunerna till godo.

Det är en brist i utredningen att den endast utgår från juridiska förutsättningar, inte praktiska, tekniska eller ekonomiska, med tanke på de stora förändringar som kommer att krävas av varje kommun.

Malmö stad har kommit långt i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar till enskilda, och har därigenom reducerat många risker. Det är svårt att bedöma effekter utifrån utredningens slutsatser. Stadskontoret anser därför inte att det går att bedöma om utredningens förslag kan leda till ytterligare riskminimering. Det saknas exempelvis jämförelser av kostnaden för kommunen att anställa ytterligare medarbetare som arbetar med kontroller jämfört med kostnaden för att ansluta till Utbetalningsmyndigheten.

Det är också svårt att överblicka kostnader för investering och drift kopplat till de tekniska anpassningar som kommer att krävas, liksom för administrativt merarbete.

Stadskontoret instämmer med den prioritering som utredningen gör, att börja med bidrag till enskilda och föreningsbidrag. Det är dock viktigt att fortsatt verka för att anslutningen även ska omfatta privata utförare och enskilda huvudmän, eftersom dessa delar omfattar mycket stora belopp.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör
Nicklas Löfström Nämndsekreterare